

for disse Mænd stod dengang ikke paa et forberedende Standpunkt i sin nordiske Udvikling, men havde allerede dengang dukket sig saa dybt som mulig i Nordens Aand; thi den store Fortjeneste, som Grundtvig senere har havt af Nordens Aand, havde han allerede dengang fuldstændig grundlagt ved sine fortjente Arbejder over Nordens Oldtidsfrister. Men jeg siger, at det, som bragte i 1848 os et nyt frit Liv og Udgangspunktet til en folkelig Gjenfødselse paa saa mange Punkter i vor frie Grundlov, var det klare Blik paa Oldtidens Folk og det øvrige Europas Udvikling. Hvis det ikke saa levende havde staaet for de Mænd, som da gik foran og vovede Skappen, hvad Roms og Grækenlands Frihed vilde sige, og hvorledes en Bevægelse i den samme Aand rørte sig i flere af Europas Lande, saa vilde de aldrig være gaaede i det Spor, hvori de gik, men idet de havde læst Frihedstalerne fra Roms og Grækenlands Tid i deres Ungdom og nu læste om en lignende Bevægelse i det øvrige Europa, idnedes ganske utvivlsomt deres Tanke, saa at de ønskede at indføre noget Lignende hos deres eget Folk og paatog sig derfor den hele Fornøielsen Kamp. Dette er ikke alene en løs Paastand; men det lader sig positivt bevise. Da Grundloven af 1849 vedtoges, vedtoges i Rendsborg endel Maareder før, den 15de September 1848, en Grundlov for Phantassiaten Schleswig = Holstein.

Formanden: Jeg troer, at den ærede Taler gaaer temmeligt langt bort fra den foreliggende Sag, naaget jeg ikke vil henvægte Muligheden af, at der fra de Sager, som han fremdrog, vil kunne hentes Argumenter til Belysning deraf. Det gjælder om at begrænde sig noget ved enhver Forhandling, og skjøndt der efter den foreliggende Sags Gjensstand maa tilstedes en større Frihed end almindelig, saa troer jeg dog, at det ærede Medlem har benyttet denne Frihed henimod den yderste Grændse, og jeg vil derfor bede det ærede Medlem at begrænde sig noget mere.

S. C. D. Müller: Jeg skal efterkomme den høitærede Formands Bud saa meget hellere, som jeg er lige ved det Punkt,

hvor jeg vil være færdig med dette; jeg behøver kun saa Sætninger for at komme til det, hvortil jeg sigter. Altsaa, fort før Danmarks Grundlov vedtoges i 1848 den slesvig-holsteenske Grundlov, og lægger man denne ved Siden af Danmarks Grundlov af 1849, vil man see, at over 50 Paragrapher ere ordret eens, eens fra Sætningernes Begyndelse til deres Slutning, eller dog eens i hele deres Tankegang og Indhold. Dette viser, at Danmarks Grundlov, ligesom den anden Grundlov, kun er en Deel af den almindelige europæiske Udvikling, som jo fornemmelig er grundet paa de franske Charter. Det er denne almindelige gjennemgaaende Dannelses, som man maa have et aabent Blik for, fordi den muliggjør, at det ene af Europas Folk let kan tilegne sig Uddyttet af det andets Udvikling og Arbejde, og derfor maa man ikke lukke de Kundskabers Binduer, hvorigjennem ethvert Folk faaer saa uendeligt meget Lys.

Naar jeg nu staaer overfor denne Lov, da paastømmer jeg uhyre, at den høitærede Minister gjør et jevnt Overgangsskridt og ikke iler med at gaae over til noget aldeles Ubeskjendt. I 1843 gik vi med rivende Fart over til den preussiske Skoleplan. Nu synes man at ville gjøre det Samme; thi denne Tvedeling er, hvad de ærede Herrer maaskee ikke vide, ogsaa preussisk, idet den oprindelig vistnok er fremstillet af den forhadte Minister Mühlser, men, som sagt, jeg finder nu der er noget Godt i dette Lovforslag, trods dets preussiske Stænk. Men de Herrer gjøre sig intet Begreb om det utaalnelige Nag, som man lagde paa Bernene, da man indførte den nye Skoleplan. Man stod klar bort; men man vedblev at forlange om trent det samme Maal af Kundskaber. Jeg kan henholde mig til en af de Skoler, hvormed man begyndte, nemlig Odense. Der begyndte man i 1843 i 3die Klasse med 20 Disciple; deraf vare 6—8 tilbage i 4de Klasse, 3 i 5te Klasse, og kun Een kom op i 6te Klasse, fordi Rectoren sagde, at han var for lang til at blive siddende. I den Grad faldt de bort under Skoleplanen, og i den Grad stillede den bratte Overgang sig trykkende for Disciplene, og dette er No-